

SPOLOČNÝ OBECNÝ ÚRAD

Školský úrad

so sídlom v Trhovišti

Obecný úrad, 072 04 Trhovište 121

KONCEPCIA ROZVOJA ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH ZARIADENÍ V ÚZEMNEJ PÔSOBNOSTI SOcÚ V TRHOVIŠTI DO ROKU 2010

Január 2005

Vypracoval: Mgr. Jana Dorčáková
odborný zamestnanec SOcÚ – ŠÚ v Trhovišti

Úvod	3
1 Strategické ciele Koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti	5
1.1 Opatrenia	5
2 Základné východiská a princípy zmien vo výchove a vzdelávaní	8
2.1 Hodnotový systém školy.....	9
2.2 Kurikulum.....	9
2.3 Individuálny prístup k žiakom.....	9
2.4 Prechod k informačnej spoločnosti.....	10
2.5 Výchovo – vzdelávacie vyučovacie a mimovyučovacie aktivity.....	10
3 Školy a školské zariadenia v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti	11
3.1 SWOT analýza.....	12
3.2 Školstvo a demografický vývoj	14
4 Očakávaná a zásady budúceho vývoja	21
4.1 Základné školy.....	21
4.2 Materské školy.....	24
4.3 Školské kluby detí.....	28
4.4 Školské jedálne a stravovanie v školách a školských zariadeniach.....	28
5 Rozvoj športu v školách a školských zariadeniach	30
6 Školský úrad v Trhovišti	31
7 Financovanie škôl a školských zariadení	33
7.1 Spôsob financovania originálnych kompetencií na úseku školstva	34
7.2 Spôsob financovania prenesených kompetencií na úseku školstva.....	35
Záver	36

Ú V O D

*„Nestačí vedieť, ale to, čo vieme, treba aj využiť,
nestačí chcieť, treba aj konať.“*

Goethe

Transformácia systému vzdelávania je porovnateľná s hospodárskou a sociálnou transformáciou. Úroveň vzdelania a kvalifikovanosť pracovnej sily je prednosťou našej ekonomiky a sú aj zdrojom rozvojovej stratégie.

Vývoj spoločnosti či už v oblasti ekonomickej, sociálnej alebo environmentálnej stavia výchovu a vzdelávanie do novej pozície. Transformácia systému neprináša len zásadnú potrebu zmeny vzdelávania na školách, ale aj zásadnú reformu v menežovaní a financovaní na akejkoľvek úrovni v školstve. Vzhľadom na vstup Slovenskej republiky do EÚ a prechod kompetencií na samosprávu, je v rámci reformy verejnej správy nutnosťou vytvárať v školách a školských zariadeniach podmienky na realizáciu projektu *Národného programu výchovy a vzdelávania – Milénium*, ktorý vláda SR schválila v decembri 2001.

„Vstup SR do EÚ ma a bude mať celý rad závažných, prevažne pozitívnych dôsledkov. Slovensko sa stalo súčasťou spoločenstva štátov, ktoré predstavujú svetovú hospodársku veľmoc, čo posilní stabilitu SR, zabezpečí jej demokratický vývoj, prosperitu a zvýši sa životná úroveň obyvateľstva. Jednotný európsky pracovný trh poskytuje veľkú možnosť uplatnenia pre našich občanov v inej zemi a za úplne inú cenu, získať bohaté skúsenosti a vzdelávať sa aj na tých najprestížnejších vzdelávacích inštitúciách v Európe, popritom, že slovenský moderný vzdelávací systém má v prvom rade pomôcť našim občanom uplatniť sa na Slovensku a zveľadiť našu krajinu. SR bude môcť čerpať oveľa väčšie finančné prostriedky z fondov EÚ, intenzívnejšie sa zapájať do medzinárodných programov, čím bude dochádzať ku konkurencii vo vzdelávaní, ale tiež sa bude zdokonaľovať náš vzdelávací systém. Čím ďalej, tým viac študentov, občanov bude odchádzať za vzdelaním do zahraničia, či už na krátkodobé alebo dlhodobé študijné pobyty, čím dôjde k prelínaniu sa kultúr, vzájomnému ovplyvňovaniu a predpokladáme viac obohacovaniu národných kultúr než ich likvidácii. Nie menej významná bude skutočnosť, že na Slovensko prídu zahraniční učitelia, najmä na vysoké školy, zahraniční odborníci, ktorí prinesú nové technológie, iný štýl práce a riadenia podnikov, ale aj sociálnych procesov. Najmä Európsky sociálny fond ponúka veľké možnosti pre rozvoj odborného vzdelávania a zamestnanosti. Medzinárodná spolupráca umožní vzájomnú výmenu informácií, myšlienok, obohacovanie skúseností, inšpiráciu, synergický efekt, deľbu práce, čo spolu s finančnou podporou umožní vyriešiť mnohé problémy vzdelávacieho systému v SR, napr. tvorbu multimediálnych vzdelávacích programov, informačného systému, ktoré by malá krajina sama nemohla vyriešiť. Kvalitné vzdelanie je rozhodujúcim zdrojom budúceho rozvoja, prosperity a konkurencieschopnosti SR. Tvorivo - humánne vzdelávanie a výchova je aj podmienkou sociálneho konsenzu - odstraňovania sociálnych nerovností, riešenia rómskej problematiky, neporozumenia medzi ľuďmi, sociálnych konfliktov, vzdelanie a výchova je najlepšou prevenciou v boji proti kriminalite, nezamestnanosti, drogám, protispoločenskému

správaní, ale aj najlepším stimulom pre vytvorenie kvalitného života občanov Slovenskej republiky v budúcnosti. Vstup do Európy a moderného sveta bude znamenať pre Slovensko aj školu demokracie a tolerancie k menšinám, tolerancie k iným kultúram, ale bude to tiež stimul pre porovnávanie sa s inými krajinami a bude tiež znamenať nástup tvrdšej a rozsiahlejšej konkurencie. Človek získa prostredníctvom moderných komunikačných technológií veľa susedov, ale zároveň veľa konkurentov. **Vzdelanie je našim najväčším bohatstvom, ktoré nám môže významne pomôcť vyrovnat' sa s fenoménom globalizácie, žiaľ, zatiaľ vzdelanie u nás je do značnej miery skrytým a nevyužitým kapitálom.**

Výchova každej ľudskej bytosti v každom veku musí plniť viac funkcií, ktoré poznamenávajú a orientujú proces výchovy a vzdelávania na tieto ciele:

- § získavanie vedomostí,
- § usporiadanie myslenia a rozvoj kritického posudzovania,
- § rozvoj sebapoznania a vedomia vlastného talentu ale i obmedzenia,
- § učenie ako prekonávať nežiaduce impulzy a deštruktívne chovanie,
- § stále prebúdzanie tvorivosti a predstavivosti,
- § osvojovanie si odpovedajúcej role v živote spoločnosti,
- § umenie komunikácie s ostatnými,
- § pomoc pri adaptácii a príprava na prijímanie zmien,
- § získavanie súhrnného pohľadu na svet,
- § pohotovosť pri riešení problémov.

Ak sa tieto základné hodnoty majú stať súčasťou výchovno-vzdelávacieho systému, bude potrebné stanovovať nové ciele osobného rozvoja pre všetkých, ktorí sa podieľajú na vzdelávaní, aby boli schopní vykonať zmenu v školskom systéme. Znamená to prácu na multikulturálnej úrovni.

1 Strategické ciele Koncepcie rozvoja škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti

Vízia:

Školstvo ako funkčný, efektívny, hospodárny a kvalitný súbor základných škôl a školských zariadení vystihujúci regionálne potreby a ekonomicko-sociálne špecifiká.

STRATEGICKÉ CIELE vychádzajúce z vízie:

1. Zabezpečiť funkčnosť súboru:

- Ø Každá škola a školské zariadenie existujúce v súbore má svoje opodstatnenie, je nezastupiteľné, tvorí dôležitú zložku v súbore a tak zabezpečuje napĺňanie požiadaviek na vzdelávanie a výchovu a tiež kompetencií samosprávy v oblasti školstva.

2. Zabezpečiť efektívnosť súboru:

- Ø Jednotlivé zložky poskytujú nevyhnutné a požadované vzdelávacie a výchovné služby v závislosti od ekonomicko-sociálnych potrieb a možností kraja (vzdelávacie a výchovné potreby, dopyt obyvateľov, potreby trhu práce).
- Ø Služby sú poskytované kvalifikovaným pedagogickým personálom.
- Ø Súbor so svojimi zložkami dokáže zabezpečiť potrebné plnenie všetkých kompetencií kraja v oblasti školstva dané legislatívou.

3. Zabezpečiť hospodárnosť súboru:

- Ø Odvíja sa od hospodárnosti každej zložky súboru, hospodárneho využívania finančných prostriedkov jednotlivými školami a školskými zariadeniami.

4. Zabezpečiť kvalitu súboru:

- Ø Odvíja sa od kvalitného riadenia v rámci každej zložky súboru, čo má priamy dopad na kvalitný výkon (kvalita riadenia škôl a školských zariadení v prvom stupni priamo ovplyvňuje kvalitu poskytovaných služieb).
- Ø Odvíja sa ďalej od kvalitnej metodickej a riadiacej jednotky samotného súboru (zodpovedný útvar samosprávy).

1.1 Opatrenia

A. Funkčnosť súboru:

1. Povinnosť zriaďovateľa zabezpečiť plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách a zabezpečiť predškolskú výchovu, ako aj ostatné zákonné povinnosti obce a zriaďovateľa (zákon č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve v znení neskorších predpisov).

2. Zabezpečovať výchovu a vzdelávanie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v školách a v školských zariadeniach.
3. Všestranne podporovať a podieľať sa na vytváraní podmienok pre talentovaných a nadaných žiakov v rôznych oblastiach.
4. Vyhodnocovať ekonomickú náročnosť prevádzky jednotlivých škôl a priemerné bežné výdavky na jedného žiaka (mzdy, odvody, tovary a služby).
5. Premiestňovať materské školy do budov základných škôl podľa oprávnených investičných zámerov obcí a podľa priestorových možností jednotlivých budov ZŠ. Tým dosiahnuť ekonomicky efektívnejšiu prevádzku budov ZŠ.
6. Optimálne využiť kapacity budov jednotlivých škôl najprv pre potreby výukových aktivít škôl, potom pre potreby obce (umiestnenie materských škôl, tam kde je to vhodné), až nakoniec prípadne voľné časti budov využiť na prenájom na poskytovanie vzdelávacích, kultúrnych, športových, príp. iných služieb verejnosti.
7. Naďalej sledovať a vyhodnocovať vývoj počtu žiakov v jednotlivých základných školách s výhľadom na jeden rok vopred, a to z odhadov demografického vývoja a z odhadov organizačných zmien (možným znižovaním počtu tried) vyvolaných:
 - znižovaním počtu zapísaných žiakov do 1. ročníka základnej školy,
 - prijatím žiakov na 5-ročné bilingválne gymnáziá z 8. ročníkov,
 - ukončením školskej dochádzky v základnej škole v nižších ročníkoch II. stupňa, resp. dovŕšenie 15 roku veku v nižších ročníkoch II. stupňa,
 - vyhodnocovaním stavu a perspektív vytvárania špeciálnych tried pre deti so špecifickými potrebami (s poruchami učenia, poruchami správania) v základnej škole,
 - a tiež s ohľadom na učebné varianty v jednotlivých základných školách.
8. Naďalej sledovať a vyhodnocovať vývoj počtu detí v jednotlivých materských školách s výhľadom na jeden rok vopred, a to z odhadov demografického vývoja a z odhadov organizačných zmien vyvolaných znižovaním počtu detí zapisovaných do materských škôl a odchodom šesť a viacročných detí z materských do základných škôl.
9. Zvýšiť zaškolenosť detí z málopodnetného sociálne - znevýhodneného prostredia a rómskych detí formou inštitucionálnej predškolskej výchovy.
10. Riešiť ohrozovanie výchovy a vzdelávania maloletého, zanedbávanie starostlivosti o povinnú školskú dochádzku.

B. Efektívnosť súboru:

1. Pokračovať v premene tradičného encyklopedicko - memorovacieho školstva na tvorivo-humánnu výchovu a vzdelávanie s dôrazom na aktivitu a výchovu osobnosti k slobode a zodpovednosti.
2. Uplatňovať nadštandardné a progresívne formy a metódy výchovy a vzdelávania v nadväznosti na profiláciu škôl a školských zariadení, nového spôsobu skúšania a testovania vedomostí žiakov ZŠ, ktorý bude zabezpečovať spravodlivejšie a efektívnejšie hodnotenie žiaka, k tomuto využívať monitorovanie vedomostí žiakov končiacich ZŠ/ Monitoring 9 /.

3. Podporovať projekty „OTVORENÁ ŠKOLA“ s cieľom rozširovania ponuky vzdelávacích a športových služieb mládeži a ostatnej verejnosti v mimo vyučovacom čase: počítačové kurzy, knižnice, využívanie športových dvorov a telocviční.
4. Podporiť zavádzanie IKT a vzdelávanie v ich využívaní v ZŠ, ŠKD, MŠ, ZŠS.
5. Spoluvytvárať podmienky najmä na využitie školských športovísk a ihrísk vonku pre mládež a ostatnú verejnosť v mimo vyučovacom čase. Využiť a iniciovať prítom spoluprácu škôl aj s mimovládnyimi organizáciami, občianskymi združeniami, súkromným sektorom, vrátane podpory možných nových investícií súkromným sektorom do vybudovania nových športovísk v areáli školy.
6. Iniciovať trvalú diskusiu o kvalite škôl (zapojiť nielen pedagogických odborníkov, ale aj školskú samosprávu, samosprávu obcí, rodičov a aj žiakov do záujmu o diskusie o tom, čo je to dobrá škola, kedy je vzdelávanie a výchova v škole kvalitná, aké školy chceme mať, aby boli dobré, aká atmosféra má v škole byť, aké prostriedky môže a má škola používať, kedy a ako môžu rodičia ovplyvniť dianie v škole, atď.), s cieľom zvýšenia záujmu verejnosti o školy a skvalitnenia vzdelávania a výchovy. Výstupy diskusie zaznamenávať, pravidelne vyhodnocovať a uplatňovať v praxi.
7. Každoročne vyhodnocovať dobré školy a úspechy jednotlivých škôl na úrovni SOcÚ v Trhovišti.
8. Podporiť a spolupodieľať sa na kvalite výučby cudzích jazykov v školách a školských zariadeniach.

C. Hospodárnosť súboru:

1. Klásť dôraz na racionálne využitie kapacít škôl a školských zariadení a ekonomickú efektívnosť využitia budov.
2. V súlade s prebiehajúcimi spoločenskými zmenami v celej Európe, postupne zabezpečovať modernizáciu školstva, materiálno – technické vybavenie škôl a predškolských zariadení. K tomuto využívať všetky dostupné finančné zdroje , včítane finančných zdrojov získaných z projektov a z prenájmu nevyužívaných priestorov.
3. V prípade, že pri presunoch materských škôl do budov ZŠ a následných rekonštrukciách budov škôl vznikne z využitia uvoľnených priestorov kladný finančný výsledok, použiť získané prostriedky na investície a rozvoj školstva v zriaďovateľskej pôsobnosti obce.

D. Kvalita súboru:

1. Podporovať skvalitňovanie manažérskych kompetencií riaditeľov škôl a školských zariadení v spolupráci s externými vzdelávacími a školiacimi inštitúciami na zlepšenie potrebných vedomostí a zručností riadiacej práce.
2. Vytvoriť motivačné prostredie na racionálne riadenie škôl a školských zariadení.
3. Viest' agendu pri zabezpečení personálneho obsadenia škôl.
4. Monitorovať využívanie pracovného času pedagogickými zamestnancami.
5. Koordinačnou formou podporovať účasť pedagogických zamestnancov v ďalšom vzdelávaní v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami.

2 Základné východiská a princípy zmien vo výchove a vzdelávaní

Európske krajiny postupne smerujú k znalostnej spoločnosti, v ktorej sú hlavným zdrojom rozvoja informácie a znalosti a ich efektívne využívanie. Tomu nepochybne treba prispôbiť i ciele a obsah vzdelávania v našich školách. Nimi už nemôže byť iba osvojovanie si faktických vedomostí v jednotlivých predmetoch, ale schopnosť žiakov so získanými poznatkami efektívne pracovať. Preto sa do cieľov a obsahu vzdelávania presadzujú tzv. **klúčové zamerania**. Na barcelonskom zasadnutí EÚ v marci 2002 bol schválený zoznam ôsmich oblastí vzdelávania, pre ktoré sa na základe predstáv členských štátov spracúvajú klúčové kompetencie:

- komunikácia v materinskom jazyku,
- komunikácia v cudzom jazyku,
- informačné a komunikačné technológie,
- matematické, prírodovedné a technické odbory,
- podnikateľstvo,
- medziľudské a občianske kompetencie,
- vedieť sa učiť,
- všeobecný kultúrny prehľad.

Koncepcia štátnej politiky vytýčila smer a ciele vo výchovno–vzdelávacom procese. Je vecou každej školy akú stratégiu a taktiku zvolí v tomto dlhodobom procese, aby obstála v tvrdom konkurenčnom prostredí nielen z pohľadu obce, ale aj blízkeho regiónu.

Vytváranie kvalitných podmienok pri výchove a vzdelávaní je poslaním školy a malo by byť v súlade:

1. so vstupom SR do EÚ a NATO,
2. s MILÉNIOM – Národným programom výchovy a vzdelávania v SR na najbližších 15-20 rokov,
3. s Koncepciou štátnej politiky vo vzťahu k deťom a mládeži,
4. s prechodom kompetencií na samosprávu v rámci reformy verejnej správy.

Koncepcia rozvoja škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti vychádza zo súčasne platných zákonov a to zákona č.596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve, v znení neskorších predpisov, zákona č.597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení, v znení neskorších predpisov, zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z regiónov štátnej správy na obce a na VÚC /kompetenčný zákon/, zákona 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy, ktoré boli schválené v súvislosti s fiškálnou decentralizáciou a modernizáciou verejnej správy a usporiadaním miestnej štátnej správy.

Keďže cieľom výchovy a vzdelávania je slobodný, dobrý, vzdelaný, aktívny a šťastný človek, tak pre efektívne zapojenie mladých ľudí do spoločnosti považujeme za cieľ vzdelávania v školách a školských zariadeniach vybaviť žiaka pre život dôležitými, klúčovými kompetenciami. Výchova a vzdelávanie v škole musí mať principiálny základ, z ktorého sa odvíja všetka práca v škole.

2.1 Hodnotový systém školy

Bez hodnotového rámca nie je možné formulovať a naplňať strategický cieľ školy. To, aká je pedagogická koncepcia na škole, závisí od toho, aké ľudské hodnoty vo výchove učitelia uznávajú. Pedagogická koncepcia orientovaná na rozvoj osobnosti žiaka si vyžaduje uznávanie určitých hodnôt. Ak hodnoty sú to, čomu ľudia veria, aké majú presvedčenie, potom nie je ľahké zmeniť prístupy a konanie učiteľa. Humanistická koncepcia predpokladá, že v procese výchovy a vzdelávania sa na škole budú uznávať a uplatňovať zvlášť tieto hodnoty:

- sloboda – zodpovednosť,
- dôvera v rast žiaka,
- uznanie individuálnych rozdielov medzi žiakmi,
- spolupráca,
- učenie sa prácou (činnosťou),
- rovnosť príležitostí - všetkým žiakom rovnakú šancu, aby mohli byť úspešní.

2.2 Kurikulum

Je potrebné mať na pamäti, že žiaci si obsah vzdelávania osvojujú cez tri súbežné aktivity:

1. osvojenie vedomostí,
2. rozvoj kognitívnych schopností,
3. rozvoj nonkognitívnych vlastností žiaka.

Z toho treba vychádzať pri celej organizácii aj praktickej realizácii vyučovania podľa platných právnych predpisov v súlade s učebným plánom a učebnými osnovami a POP na konkrétny školský rok. Pri tvorbe kurikula len 60 % obsahu učiva má tvoriť základné učivo – je to učivo, ktoré sa má žiak naučiť v škole. Zvládnutie základného učiva nesmie byť odkázané na domáce úlohy. 40% obsahu má tvoriť tzv. školské kurikulum, kde vedenie školy a PK reagujú na konkrétne potreby školy. Školské kurikulum dáva priestor pre samostatnosť učiteľa, ale aj pre jeho zodpovednosť za naplnenie cieľov edukácie.

2.3 Individuálny prístup k žiakom

Vo výchove a vzdelávaní dieťaťa akceptovať jeho základné práva, formovať základy mravnej výchovy v duchu demokracie, humanity a morálky, vzájomnej pomoci a ohľaduplnosti bez rozdielu národnosti. V pedagogickom prístupe klásť dôraz na rešpektovanie dieťaťa ako osobnosti, jeho práv, ale aj rozvíjanie zmyslu pre plnenie požiadaviek, vytváranie základov osobnej zodpovednosti. Pri uplatňovaní individuálneho prístupu k žiakom zvlášť dbať na pomoc slabo prospievajúcim žiakom a žiakom zo sociálne znevýhodneného resp. zanedbaného prostredia. Odhaľovať zmeny v správaní u žiakov, ktorí majú sklony k sociálno-patologickému správaní v spolupráci s triednym učiteľom (výchovným poradcom, školským psychológom). Venovať individuálnu pozornosť nadaným a talentovaným žiakom. Týchto zapájať do olympiád, školských súťaží, odborne zameraných a športových súťaží.

2.4 Prechod k informačnej spoločnosti

Škola musí pracovať v súlade so svetovým trendom na prechode od industriálnej spoločnosti k modernej informačnej spoločnosti aj cez využívanie projektu **Infovek** alebo iných viac zdrojových foriem financovania, na zvládnutie nie len počítačovej gramotnosti, ale na získanie schopností vyhľadávať relevantné informácie a efektívne s nimi pracovať. Ide o vytvorenie celého systému informačno-komunikačných technológií (IKT) v jednotlivých predmetoch tak, aby sa spoločenská úloha učiteľa postupne menila na edukačného sprievodcu alebo sprostredkovateľa vedomostí. Tu sa žiadajú tri aspekty premeny školy:

1. hardvérová infraštruktúra,
2. príprava učiteľov,
3. tvorba edukačného programu.

ZŠ v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti sú vybavené výpočtovou technikou na dobrej úrovni, môžu teda uplatňovať informatizáciu vo vyučovaní.

2.5 Výchovno–vzdelávacie vyučovacie a mimovyučovacie aktivity

Školy je potrebné zapájať do projektov a programov, kde sa v plnej miere uplatňuje európska dimenzia vzdelávania (Socrates a ďalšie európske vzdelávacie programy). Toto v neskoršom veku zabezpečí uplatnenie mladých ľudí na trhu práce, mobilitu, flexibilitu a zvládnutie cudzích jazykov žiakmi. Európska dimenzia vzdelávania súvisí aj s kompetenciami mladých ľudí tvoriť občiansku spoločnosť. Preto v predmetoch občianska výchova, dejepis, etická výchova učiteľ žiakov poznať, rešpektovať a uplatňovať princípy demokracie, základné ľudská práva a potláčať tak rôzne formy intolerancie, prejavy rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu. Vytvárať právne vedomie a viesť k mravnému správaniu aj cez neformálne vzdelávanie.

Kľúčovú úlohu vo výchovnom pôsobení školy, riešení konfliktných situácií, poradenskej činnosti pre vedenie školy, ale aj pre rodičov a žiakov má výchovný poradca. Účinne spolupracuje s pedagogickými spolupracovníkmi, osobitne triednymi učiteľmi a poradnými orgánmi školy.

O bohatej vyučovacej činnosti a mimovyučovacích aktivitách musí byť informovaná verejnosť cez médiá, webovú stránku obce a webovú stránku školy, čo patrí k základným prvkom komunikačnej stratégie konkurenčného prostredia.

Odporúčanie: Vytvoriť zo strany zriaďovateľa podmienky na napĺňanie základných východísk a princípov vo výchove a vzdelávaní, a zo strany škôl a školských zariadení zakomponovať tieto východiska do koncepcií rozvoja škôl a školských zariadení a do plánov práce.

3 Školy a školské zariadenia v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti

Povinnosťou obce zo zákona je vytvárať podmienky (vrátane zaistenia školského stravovania) na výchovu a vzdelávanie detí a žiakov, na plnenie povinnej školskej dochádzky v ZŠ, podmienky na zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, detí a žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom v školách a v školských zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je obec.

Školy a školské zariadenia v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti:

Tabuľka 1

Prehľad škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti

ZŠ - 8			MŠ - 11	ZŠS	ŠKD
2 plnoor. s PS	4 málotr.bez PS	2 ZŠsMŠ	11 jednotriedných	11	4

1) Základné školy:

Plnoorganizované s PS:

- Základná škola Bracovce 26, 072 05
- Základná škola Trhovište, Tichá 50, 072 04

Málotriedne bez PS:

- Základná škola Horovce 181, 072 02
- Základná škola Laškovce 38, 072 01
- Základná škola Markovce 31, 072 06
- Základná škola Pozdišovce, J. Záborského 7, 072 01

Základné školy s materskou školou:

- Základná škola s materskou školou Tušická Nová Ves 64, 072 02
- Základná škola s materskou školou Malčice, Hlavná 175, 072 06

2) Školské zariadenia:

Materské školy:

- Materská škola Bánovce nad Ondavou 87, 072 04
- Materská škola Bracovce 275, 072 05
- Materská škola Falkušovce 179, 072 05
- Materská škola Horovce 183, 072 02
- Materská škola Ložín 299, 072 05
- Materská škola pri základnej škole Malčice 213, 072 06
- Materská škola Markovce 126, 075 06
- Materská škola Moravany 98, 072 03
- Materská škola Pozdišovce, J. I. Barča 120, 072 01
- Materská škola Trhovište 51, 072 04
- Materská škola pri základnej škole Tušická Nová Ves 87, 072 02

Zariadenia školského stravovania:

- Školská jedáleň pri materskej škole Bánovce nad Ondavou 87, 072 04
- Školská jedáleň pri základnej škole Bracovce 255, 072 05
- Školská jedáleň pri materskej škole Falkušovce 179, 072 05
- Školská jedáleň pri materskej škole Horovce 183, 072 02
- Školská jedáleň pri materskej škole Ložín 299, 072 05
- Školská jedáleň pri materskej škole Markovce 126, 072 06
- Školská jedáleň pri materskej škole Moravany 279, 072 03
- Školská jedáleň pri materskej škole Pozdišovce, J.I. Barča 140, 072 01
- Školská jedáleň pri základnej škole Trhovište, Tichá 50, 072 04
- Školská jedáleň pri základnej škole s materskou školou Tušická Nová Ves 87, 072 02
- Súkromná školská jedáleň pri základnej škole s materskou školou Malčice 175, 072 06

Školské kluby detí

- Školský klub detí pri ZŠ Bracovce
- Školský klub detí pri ZŠ Trhovište
- Školský klub detí pri ZŠ Pozdišovce
- Školský klub detí pri ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves

3.1 SWOT analýza

SWOT analýza je štandardná metóda používaná k prezentácii analytických poznatkov o najrôznejších objektoch skúmania. Jej princípom je jednoduchá, avšak výstižná a pokiaľ možno vyčerpávajúca a objektívna charakteristika **silných** a **slabých** stránok skúmaného objektu a jeho možných **príležitostí** a **ohrození**. Iba na základe serióznej analýzy sa dajú robiť múdre rozhodnutia, ktoré ovplyvňujú vývoj subjektu pozitívnym smerom. Pri „**Koncepcii rozvoja škôl a školských zariadení v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti**“ bola zvolená práve táto metóda. **Silné a slabé stránky** predstavujú vnútornú analýzu škôl a školských zariadení. Podkladom pre spracovanie boli okrem iného aj koncepcie materiály rozvoja spracované jednotlivými školami a školskými zariadeniami. **Príležitosti a ohrozenia** predstavujú vonkajšiu analýzu. Vonkajšie vplyvy a ich pravdepodobné účinky sú dôležité pri tvorbe stratégie, pretože ich objekt nemusí ovplyvniť.

Tabuľka 2
Swot analýza SOcÚ v Trhovišti

Silné stránky	Slabé stránky
§ profilácia a špecializácia škôl	§ nízka kvalita strategického plánovania,
§ využívanie alternatívnych spôsobov vo výchovno-vyučovacom procese	nedostatočné kritériá na hodnotenie a oceňovanie pedagogických
§ výučba a integrácia detí so špeciálnymi potrebami	a nepedagogických zamestnancov
§ starostlivosť o nadané deti	§ nie všetky školy a školské zariadenia majú kvalitne spracované koncepcie rozvoja
§ dobrá spolupráca ZŠ a MŠ	§ úbytok odborných učební

<ul style="list-style-type: none"> § do projektu INFOVEK, Počítače pre školy sú zapojené všetky ZŠ § kvalifikovanosť – odbornosť pedagógov § možnosti odborného rastu § interakcia učiteľ – žiak je na dobrej úrovni § vyučovanie cudzieho jazyka § kvalitné a udržiavané životné prostredie škôl a školských zariadení § aktívne zapojenie sa žiakov do mimovyučovacích aktivít, rozvoj záujmovej činnosti žiakov § ochota učiteľov k ďalšiemu vzdelávaniu § dobrý vplyv škôl a školských zariadení na formovanie environmentálneho vedomia a postojov žiakov k problematike životného prostredia 	<ul style="list-style-type: none"> § nedostatočné využívanie školských zariadení v odpoľudňajších hodinách a počas prázdnin § nedostatočná vzdelanostná úroveň žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a ich podiel na zvyšovaní počtu obyvateľov s nízkou kvalifikáciou, § zlý stav školských budov – energeticky náročné prevádzkovanie § školy sa zapájajú len v obmedzenom množstve do medzinárodných projektov § nedostatok moderných učebných pomôcok a IKT § málo sa využívajú rôzne možnosti získavania finančných zdrojov pre školu (fondy, nadácie, podnikateľské subjekty, rodičia, granty, 2% z dane...) § nedostatočné využívanie výpočtovej techniky a internetu vo výchovno-vzdelávacom procese a riadení školy § nie všetci pedagogickí zamestnanci ovládajú prácu s PC § formálne fungovanie rád škôl a rodičovských združení § chýba komplexný informačný systém škôl – komplexné softwerové spracovanie ekonomických, administratívnych a výchovno-vzdelávacích agend školy (počítačová sieť)
<p>Príležitosti</p>	<p>Ohrozenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> § získavanie mimorozpočtových zdrojov pre školy a školské zariadenia § podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení § zvyšovanie právneho vedomia riadiacich pracovníkov vrátane skvalitnenia riadenia § monitoring a vyhodnotenie tendencie vývoja na trhu práce a tým ovplyvňovanie výber stredných a učňovských škôl po ukončení základnej školy § zapojenie sa do programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu § zmena školy na centrum vzdelávania, športu a kultúry – projekt Otvorená škola § dobrou marketingovou stratégiou získavať žiakov do škôl § spracovať koncepciu rozvoja školy vo vzťahu k SOcÚ v Trhovišti § pri menežovaní, výchove a vzdelávaní prechádzať k princípu subsidiarity § v rámci vzdelávacích programov venovať zvláštnu pozornosť výučbe cudzích jazykov a IKT 	<ul style="list-style-type: none"> § nepriaznivý demografický vývoj § zhoršenie technického stavu a následné zvyšovanie prevádzkových nákladov objektov škôl a školských zariadení § nepochopenie racionalizačných opatrení učiteľmi a rodičmi § nedostatok finančných prostriedkov

3.2 ŠKOLSTVO a demografický vývoj

Materské školy

Tabuľka 3

Počet tried a detí k 30.9.2005 /Škol. 1 - 01/

Zariadenie	Starostlivosť	Počet tried	Počet detí	Počet zamest. pedag./nepad.
MŠ pri ZŠ Tušická Nová Ves	celodenná	2	36	3/1
MŠ Horovce	celodenná	1	14	2/1
MŠ Trhovište	celodenná	1	24	3/1
MŠ Moravany	celodenná	1	22	2/1
MŠ Pozdišovce	celodenná	1	26	2/1
MŠ Bánovce nad Ondavou	celodenná	1	25	2/1
MŠ Ložín	celodenná	1	20	2/1
MŠ Bracovce	celodenná	1	17	2/1
MŠ Falkušovce	celodenná	1	22	2/1
MŠ Markovce	celodenná	1	20	2/1
MŠ pri ZŠ Malčice	celodenná	1	24	2/1
SPOLU:		12	250	24/11

Tabuľka 4

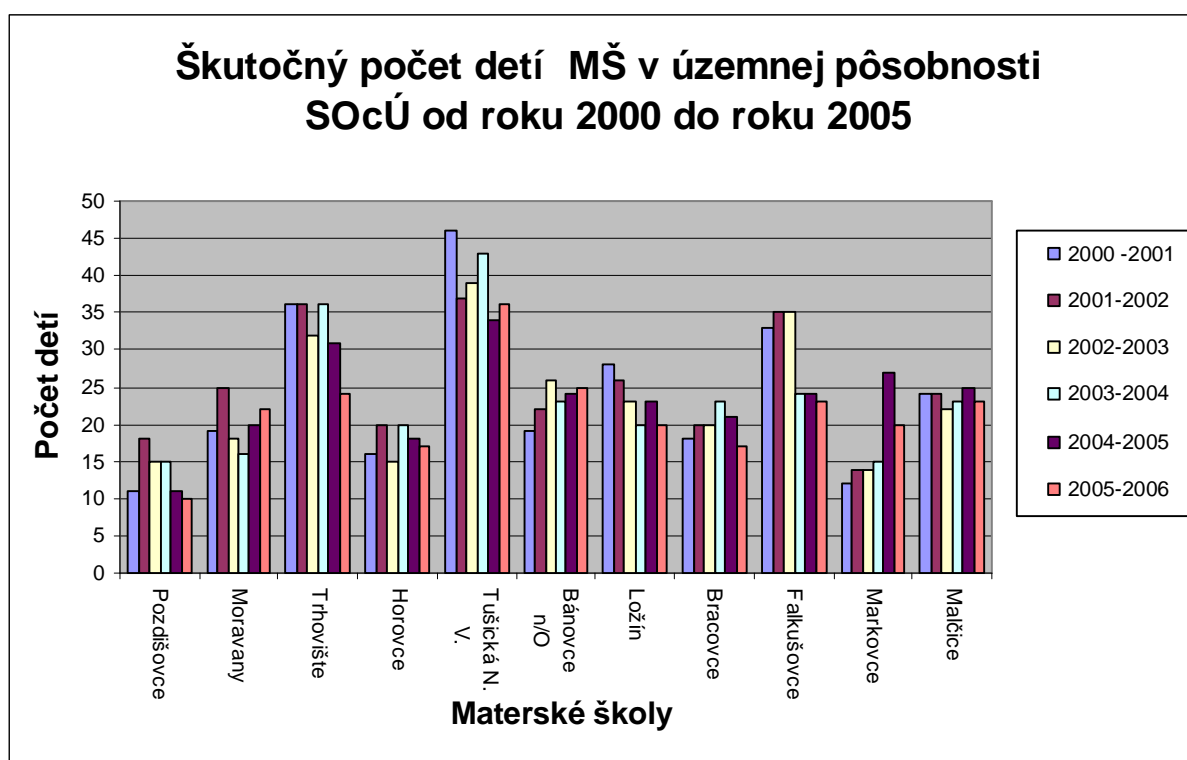
Demografické ukazovatele populačného vývoja MŠ v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti od roku 2000 do roku 2005

Šk.rok	indikátor	Pozdišovce	Moravany	Trhovište	Horovce	Tušická N. V.	Bánovce n/O	Ložín	Bracovce	Falkušovce	Markovce	Malčice
2000-2001	celkový počet ž.	11	19	36	16	46	19	28	18	33	12	24
	dievčatá	5	6	15	6	15	10	14	7	17	7	15
	soc.znev.prostr.	3	1	0	0	0	0	2	2	6	6	5
2001-2002	celkový počet ž.	18	25	36	20	37	22	26	20	35	14	24
	dievčatá	4	7	15	9	13	10	14	9	17	7	14
	soc.znev.prostr.	8	0	0	2	0	0	2	2	9	7	1
2002-2003	celkový počet ž.	15	18	32	15	39	26	23	20	35	14	22
	dievčatá	8	6	13	9	17	14	13	11	16	5	14
	soc.znev.prostr.	8	1	0	0	0	0	0	1	9	5	3
2003-2004	celkový počet ž.	15	16	36	20	43	23	20	23	24	15	23
	dievčatá	5	7	15	10	20	13	12	15	13	5	15
	soc.znev.prostr.	6	0	0	0	0	0	1	5	3	6	3

2004-2005	celkový počet ž.	11	20	31	18	34	24	23	21	24	27	25
	dievčatá	4	9	16	9	17	15	15	14	12	12	10
	soc.znev.prostr.	5	0	0	0	0	0	2	4	4	18	7
2005-2006	celkový počet ž.	10	22	24	17	36	25	20	17	23	20	23
	dievčatá	4	10	15	5	15	15	10	10	16	9	9
	soc.znev.prostr.	1	1	0	2	4	0	3	4	8	18	10

Graf 1

Počet detí v MŠ od roku 2000 do roku 2005 v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti

Demografický vývoj počtu detí MŠ v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti za školské roky 2000/2001 – 2005/2006 je vo viacerých prípadoch klesajúci. Uspokojivý stav je v MŠ Moravany, MŠ Markovce, MŠ pri ZŠ Malčice a MŠ Bánovce nad Ondavou. V MŠ Markovce v šk. roku 2004/2005 vidíme nárast počtu detí o 45%, no v roku 2005/2006 poklesol o 7 detí.

Základné školy

Tabuľka 5

Počet žiakov a počet tried na ZŠ k 15.09.2005 /Škol. 3 - 01/

Základná škola	Počet tried	Počet žiakov	Priemer na triedu	Počet zamest. pedag./neped.
ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves	10	186	18,6	16/5
ZŠ Horovce	2	27	13,5	2/1
ZŠ Trhovište	13	275	21,15	17/6
ZŠ Laškovce	3	47	15,7	3/1
ZŠ Pozdišovce	2	33	16,5	3/1
ZŠ Bracovce	13	277	21,31	18/7
ZŠ Markovce	5	83	16,6	6/1
ZŠ s MŠ Malčice	17	305	17,94	20/5
SPOLU	66	1233	18,68	85/27

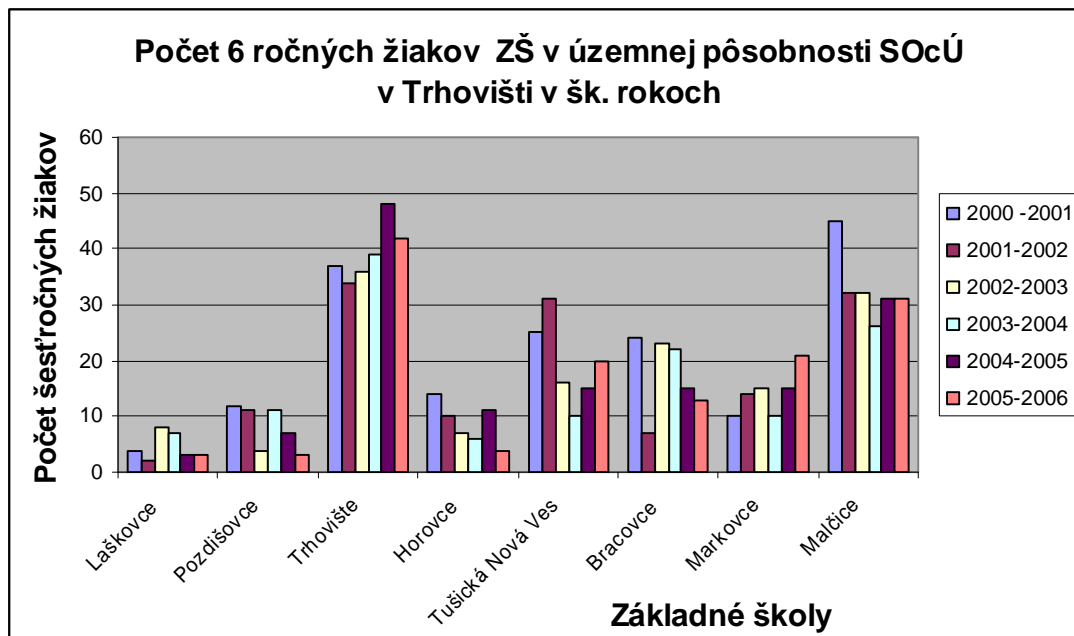
- iba 4 základné školy vystupujú ako právny subjekt, to znamená v ekonomickej aj personálnej oblasti.
- oproti minulému škol. roku sa znížil počet žiakov na ZŠ o 1 žiaka a počet tried o 2.

Tabuľka 6

Demografické ukazovatele populačného vývoja ZŠ v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti od roku 2000 do roku 2005 v závislosti od počtu 6 ročných detí

Šk.rok	indifikátor	Laškovce	Pozdišovce	Trhovište	Horovce	Tušická Nová Ves	Bracovce	Markovce	Malčice
2000 -2001	počet 6 roč. ž.	4	12	37	14	25	24	10	45
	dievčatá	2	3	16	8	15	14	4	25
	soc.znev.prostr.	4	3	17	8	4	6	8	35
2001-2002	počet 6 roč. ž.	2	11	34	10	31	7	14	32
	dievčatá	1	2	13	4	15	1	10	19
	soc.znev.prostr.	2	3	19	10	6	2	14	17
2002-2003	počet 6 roč. ž.	8	4	36	7	16	23	15	32
	dievčatá	5	2	14	5	2	7	7	18
	soc.znev.prostr.	8	4	20	5	0	5	15	21
2003-2004	počet 6 roč. ž.	7	11	39	6	10	22	10	26
	dievčatá	4	6	19	3	4	11	8	15
	soc.znev.prostr.	7	2	17	6	2	3	7	22
2004-2005	počet 6 roč. ž.	3	7	48	11	15	15	15	31
	dievčatá	3	4	22	2	8	4	5	18
	soc.znev.prostr.	3	3	28	11	3	7	15	23
2005-2006	počet 6 roč. ž.	3	3	42	4	20	13	21	31
	dievčatá	1	1	22	1	11	6	10	17
	soc.znev.prostr.	3	3	26	4	0	4	15	25

Graf 2

Skutočný počet 6 ročných žiakov v základných školách SOcÚ v Trhovišti

Graf znázorňuje nepriaznivý demografický vývoj počtu 6 ročných detí navštevujúcich ZŠ v územnej pôsobnosti SOcÚ. Výrazný pokles zaznamenali hlavne málotriedne ZŠ v Laškovciach, v Pozdišovciach a v Horovciach a plneorganizovaná ZŠ v Bracovciach a ZŠ s MŠ v Tušickej Novej Vsi.

Naopak priaznivejší vývoj sa ukázal v ZŠ Trhovište, ZŠ Markovce, ZŠ s MŠ Malčice, kde je naopak nárast počtu šesťročných detí. Efektívnosť dosiahli aj zriadením nultých ročníkov.

Zariadenia školského stravovania

Tabuľka 7

Počet stravníkov k 15. 9. 2005

ZŠS	Počet zamestnancov	Počet stravníkov
ŠJ pri MŠ Moravany	2	32
ŠJ pri MŠ Pozdišovce	2	48 aj ZŠ
ŠJ pri MŠ Falkušovce	2	25
ŠJ pri MŠ Horovce	2	28
ŠJ pri ZŠ s MŠ Tušická Nová Ves	3	103
ŠJ pri MŠ Markovce	2	29
ŠJ pri ZŠ Bracovce	3	145 aj MŠ
ŠJ pri MŠ Ložín	2	18
ŠJ pri ZŠ Trhovište	3	190 aj MŠ
Súkromná ŠJ pri ZŠ s MŠ Malčice	3	180
ŠJ pri MŠ Bánovce nad/Ondavou	2	25
SPOLU	26	823

Demografické ukazovatele populačného vývoja

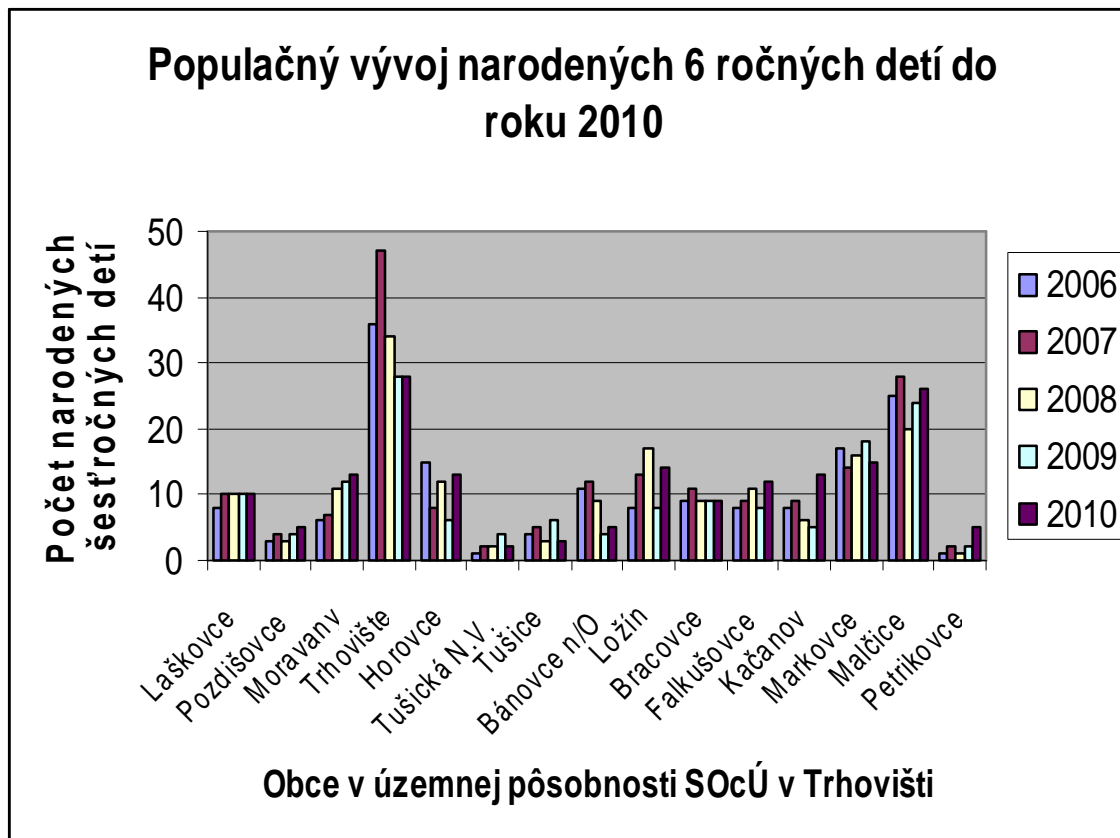
Tabuľka 8

Populačný vývoj od roku 2006 do roku 2010 v obciach SOcÚ v Trhovišti

Rok.	indifikátor	Laškovce	Pozdišovce	Moravany	Trhovište	Horovce	Tušická N.V.	Tušice	Bánovce n/O	Ložin	Bracovce	Falkušovce	Kačanov	Markovce	Matiče	Petrikovce
2006	počet nar. detí vo veku 6. rokov	8	3	6	36	15	1	4	11	8	9	8	8	17	25	1
	dievčatá vo veku 6. rokov	7	1	2	18	6	0	6	7	4	7	7	5	8	15	1
	detí zo soc. zev.pros vo veku 6. rokov	8	1	2	27	9	0	2	0	2	4	3	8	12	22	0
	poč. detí v predškolskom veku	40	23	7	109	27	14	4	30	13	38	9	33	80	98	11
	dievčatá v predškolskom veku	16	11	3	64	15	8	8	14	7	22	6	16	38	38	2
	detí zo soc. znev.pros. v predškolskom veku	34	5	2	84	18	0	4	0	5	17	3	24	73	79	0
2007	počet nar. detí vo veku 6. rokov	10	4	7	47	8	2	5	12	13	11	9	9	14	28	2
	dievčatá vo veku 6. rokov	3	2	3	25	6	2	8	5	7	5	6	3	6	16	0
	detí zo soc. zev.pros vo veku 6. rokov	8	1	2	37	6	0	4	0	5	4	3	9	10	25	0
	poč. detí v predškolskom veku	39	15	11	91	31	14	5	25	17	39	11	24	83	85	13
	dievčatá v predškolskom veku	16	2	4	53	17	8	5	14	7	23	6	13	45	37	4
	detí zo soc. znev.pros. v predškolskom veku	33	7	5	66	19	0	2	0	6	19	6	15	77	69	0
2008	počet nar. detí vo veku 6. rokov	10	3	11	34	12	2	3	9	17	9	11	6	16	20	1
	dievčatá vo veku 6. rokov	5	3	4	23	6	1	5	5	7	6	6	5	11	7	0
	detí zo soc. zev.pros vo veku 6. rokov	9	1	5	25	7	0	2	0	9	5	6	3	11	18	0
	poč. detí v predškolskom veku	29	14	12	85	26	12	3	16	8	26	8	18	69	65	9
	dievčatá v predškolskom veku	11	5	6	45	15	7	7	9	1	16	4	8	35	30	4
	detí zo soc. znev.pros. v predškolskom veku	24	7	4	68	15	0	3	0	2	12	1	12	62	52	0
2009	počet nar. detí vo veku 6. rokov	10	4	12	28	6	4	6	4	8	9	8	5	18	24	2
	dievčatá vo veku 6. rokov	2	0	6	16	3	3	7	1	1	3	4	2	9	7	1
	detí zo soc. zev.pros vo veku 6. rokov	8	2	4	22	4	0	3	0	2	4	1	3	16	19	0
	poč. detí v predškolskom veku	19	17	13	65	20	6	6	12	14	16	12	13	48	41	7
	dievčatá v predškolskom veku	9	5	11	32	12	4	4	8	6	12	6	6	25	23	3
	detí zo soc. znev.pros. v predškolskom veku	16	4	5	51	11	0	2	0	9	8	4	9	42	33	0
2010	počet nar. detí vo veku 6. rokov	10	5	13	28	13	2	3	5	14	9	12	13	15	26	5
	dievčatá vo veku 6. rokov	6	1	11	14	8	2	4	3	6	8	6	6	10	12	1
	detí zo soc. zev.pros vo veku 6. rokov	9	1	5	19	8	0	2	0	9	5	4	9	12	19	0
	poč. detí v predškolskom veku	9	10	10	59	7	4	3	7	8	9	4	8	30	15	2
	dievčatá v predškolskom veku	3	3	4	35	4	2	0	5	3	6	4	4	16	11	2
	detí zo soc. znev.pros. v predškolskom veku	7	4	4	41	4	0	3	0	6	5	3	5	26	14	0

Graf 3

Populačný vývoj 6 ročných detí

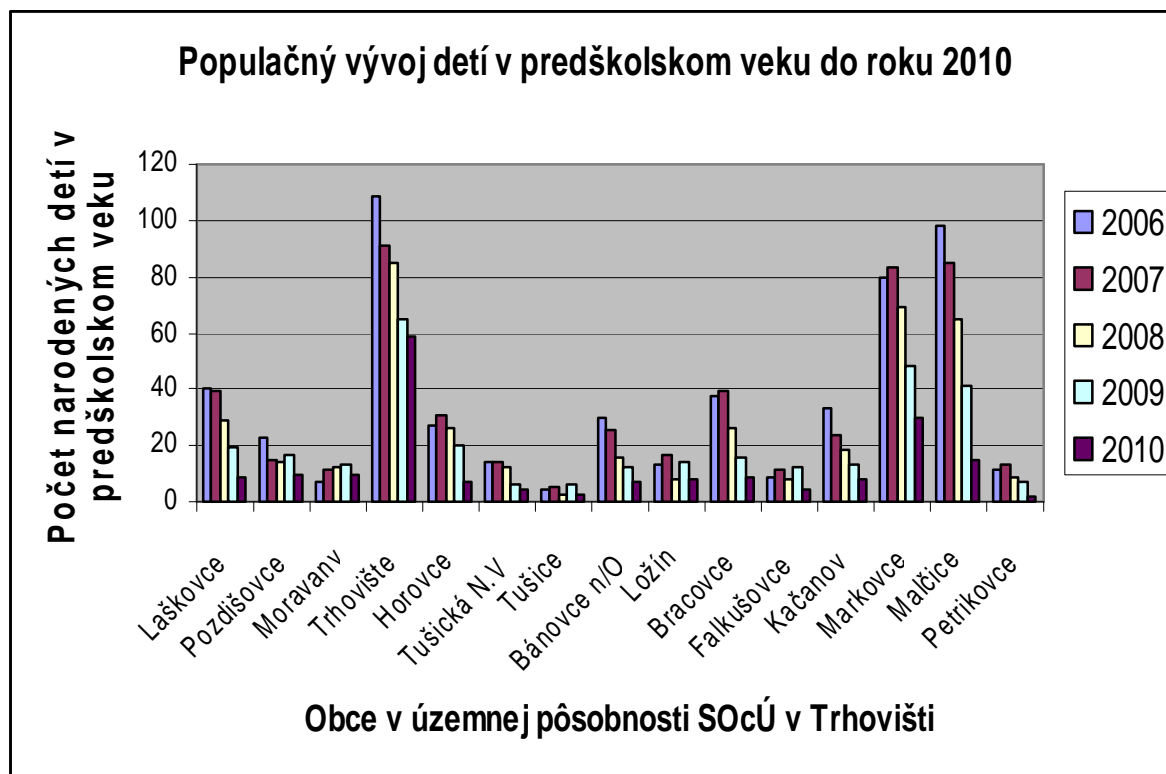
Z uvedeného vyplýva v najbližších 4 - 5 rokoch mierny pokles žiakov, ktorí budú plniť povinnú školskú dochádzku /ďalej len PŠD/.

Samozrejme, že tieto počty budú ešte ovplyvnené migráciou detí, dochádzaním detí do iných miest a obcí a podobne.

Taktiež bude dôležitý vývoj legislatívy, hlavne v oblasti naplnenosti tried, financovania škôl a iných, napr. ekonomických ukazovateľov.

Graf 4

Populačný vývoj detí v predškolskom veku

Výrazný pokles narodených detí do určitej miery skresľuje neúplný údaj za roky 2008-2010, nakoľko chýbajú údaje nenarodených dvojročných, trojročných a štvorročných detí. Aj napriek týmto skutočnostiam demografický vývoj detí v predškolskom veku v najbližších 4- 5 rokoch bude klesať.

Ťažko je predpokladať naplnenosť jednotlivých zariadení, nakoľko na rozdiel od ZŠ, tieto nie sú povinné a nie celé populačné ročníky musia navštevovať predškolské zariadenia /vo veku 2 – 5 rokov/.

4 Očakávania a zásady budúceho vývoja

4.1 Základné školy

Základná škola v zmysle zákona č. 29/1984 Z. z. školský zákon v znení neskorších predpisov je účelovou spoločensko-pedagogickou ustanovizňou na poskytovanie povinného všeobecného základného vzdelania, t.j. základov rozumovej, mravnej, estetickej, pracovnej, zdravotnej, telesnej a ekologickej výchovy. Uskutočňujú ju pedagogickí zamestnanci s požadovanou odbornou a pedagogickou spôsobilosťou na základe objektívneho vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, vedeckého poznania, humanity a demokracie. Ako organická súčasť celej výchovno-vzdelávacej sústavy pripravuje žiakov na ďalšie štúdium v stredných školách a pre prax.

Od r. 1997 má základná škola opäť 9 ročníkov. Člení sa na dva stupne: I. stupeň (1. - 4. ročník) a II. stupeň (5. - 9. ročník), ktorý sa spravidla diferencuje podľa záujmov a schopností žiakov. Do 1. ročníka a 0-tého ročníka sa prijímajú žiaci po dovŕšení veku 6 rokov.

Povinná školská dochádzka je desaťročná, desiaty rok povinnej školskej dochádzky žiaci absolvujú na niektorom druhu strednej školy.

Podľa posledných úprav pôsobnosti orgánov štátnej správy a samosprávy verejné základné školy zriaďuje obec, ale po splnení predpísaných podmienok môže zriaďovať základné školy aj cirkev, fyzická alebo právnická osoba. Ich pôsobnosť je upravená osobitnou vyhláškou ministerstva školstva. Súčasťou základnej školy môže byť aj školský klub detí, školská knižnica, prípadne aj iné zariadenie na výchovu v čase mimo vyučovania a školská jedáleň.

Obsah vyučovania v základnej škole sa riadi učebnými plánmi a rámcovými učebnými osnovami, ktoré si škola po prerokovaní na pedagogickej rade, s rodičmi a radou školy môže vybrať spomedzi troch základných variantov určených pre štandardnú populáciu.

Podľa Smernice MŠ SR č. 7496/1985-20 o základnej škole v znení neskorších predpisov najväčší počet žiakov v triede prvého ročníka môže byť 29. Najvyšší počet žiakov v triede 2.-9.ročníka je 34 a najnižší 15. Prehľad o naplnenosti ZŠ v školskom roku 2005/2006 (tabuľka 5). Stav žiakov v jednotlivých triedach je v priemere 18,68. Je potrebné upozorniť, že úvahy počítajúce s plnou naplnenosťou škôl sú skôr fikcia, vzhľadom aj na demografický vývoj v obciach SOcÚ v Trhovišti do roku 2010 (tabuľka 8). Do budúcnosti je rozumné počítať s priemernou naplnenosťou 18 žiakov na 1 triedu. Zámerom SOcÚ je využiť kompromis medzi ekonomickými a pedagogickými argumentmi zavádzaním nultých ročníkov, špeciálnych tried, integráciou žiakov so špeciálno-pedagogickými potrebami.

Základná škola s materskou školou Tušická Nová Ves

Školu v rámci školského obvodu navštevujú žiaci zo susedných spádových obcí Tušice, Horovce. V školskom roku 2005/2006 má škola 186 žiakov v 10 triedach. Právny subjekt základná škola s materskou školou je od roku 2004.

Škola má veľmi dobre spracovanú koncepciu rozvoja školy s jasnou víziou do budúcnosti. Zamieriava sa **na inovovanie výchovno-vyučovacieho procesu v škole smerom k žiakovi, k rozvoju jeho osobnosti a kvalifikovanej príprave pre jeho flexibilný vstup na dynamicky meniaci sa trh práce**, na výučbu cudzích jazykov, na zavádzanie IKT do vyučovacieho procesu a na podporu kvalifikovanosti učiteľského zboru - stabilizáciu miest.

Realizuje projekty Ľudské zdroje – Profesionálna orientácia žiakov, Škola podporujúca zdravie, Infovek, Otvorená škola, Otvorená škola pre šport.

Súčasťou školy je školský klub detí, školská knižnica a školská jedáleň – prípravovňa stravy pre základnú aj materskú školu.

Základná škola Horovce

V školskom roku 2005/2006 má škola 27 žiakov v dvoch triedach. Súčasťou školy je školská knižnica. Škola je zapojená do projektu Počítače pre školy.

Škola vo svojej koncepcii rozvoja sa zameriava na **zlepšenie edukačných a pracovných podmienok**, na systém vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, na integráciu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, na rozvoj počítačovej gramotnosti žiakov.

Základná škola Trhovište

Školu v rámci školského obvodu navštevujú žiaci zo susedných spádových obcí Pozdišovce, Bánovce nad Ondavou. V súčasnosti navštevuje školu 275 žiakov, ktorí sa vyučujú v 13 triedach. Súčasťou školy je školský klub detí, školská knižnica, telocvičňa a školská jedáleň, ktorá pripravuje stravu aj pre materskú školu.

Škola má spracovanú koncepciu rozvoja školy s jasnou víziou do budúcnosti. Zameriava sa na **športovú prípravu (streľba, futbal)- vytvorenie školského športového strediska (športovú triedu)**, na výučbu cudzích jazykov, na zavádzanie IKT do vyučovacieho procesu,

Škola je zapojená do projektu Infovek, Strom života, Otvorená škola pre šport, Progres Orange, Digitálne štúrovo na školách.

Základná škola Pozdišovce

Vidiecka málotriedna škola s ročníkmi 1- 4 je situovaná v centrálnej zóne obce Pozdišovce. V školskom roku 2005/2006 má škola 33 žiakov v dvoch triedach. Súčasťou školy je školská knižnica a školský klub detí.

Škola má spracovanú koncepciu ďalšieho rozvoja, preferuje **zameranie na rodinný typ školy- Otvorená škola**, vytvára prostredie a dobré podmienky pre prácu s deťmi s poruchami učenia sa a správania, s nadanými žiakmi. Škola spolupracuje so ZŠ v Lastomíre a s MŠ v Pozdišovciach. Má zariadenú počítačovú učebňu a v popoludňajšom čase ponúka pre žiakov širokú paletu záujmových činností.

Škola realizuje projekt Počítače pre školy.

Základná škola Laškovce

V školskom roku 2005/2006 má škola 47 žiakov v 3 triedach. Súčasťou školy je školská knižnica.

V koncepcii rozvoja sa škola prioritne zamerala **na tradície školy a rodina, na environmentálnu výchovu**, na prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia (zriadenie nultého ročníka), na zabezpečenie primeraného vzdelávania pre žiakov s poruchami učenia sa. V záujme čo najlepšej prípravy žiakov pre praktický život vyvíja aktivity na posilnenie kvality výuky počítačovej gramotnosti.

Škola realizuje projekty Phare - prípravný ročník pre deti zo soc. málopodnetného prostredia, Počítače pre školy.

Základná škola Bracovce

Školu v rámci školského obvodu navštevujú žiaci zo susedných spádových obcí Ložín, Falkušovce, Laškovce. V školskom roku 2005/2006 má škola 277 žiakov v 13 triedach.

V koncepciách rozvoja školy sú naznačené niektoré rozvojové impulzy, ktoré sa zamerané na **hodnotovú orientáciu mladých ľudí, na zabezpečenie primeraného vzdelávania pre žiakov s poruchami učenia sa**, na výučbu cudzích jazykov a na zavádzanie IKT do vyučovacieho procesu.

Realizuje projekty Škola podporujúca zdravie, PHARE, Infovek, Konto Orange.

Súčasťou školy je telocvičňa, školský klub detí, školská knižnica a školská jedáleň, ktorá pripravuje stravu pre základnú aj materskú školu.

Základná škola Markovce

Základná škola v Markovciach bola zaradená do siete škôl 1. 9. 2003 ako rozpočtová organizácia bez právnej subjektivity. V školskom roku 2005/2006 sa podarilo v škole vytvoriť 0-tý ročník a špeciálnu triedu pre detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, má 83 žiakov v 6 triedach.

Škola má spracovanú koncepciu rozvoja školy s jasnou víziou do budúcnosti. Zamieriava sa na typ **otvorenej školy a komunity, na zlepšenie spolupráce školy a rodiny**, na prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia, zabezpečenie primeraného vzdelávania pre žiakov s poruchami učenia sa.

Realizuje projekt Počítače pre školy. Súčasťou školy je školská knižnica.

Základná škola s materskou školou Malčice

Škola bola postavená v roku 1962. Patrí k staršiemu typu škôl. V súčasnosti má 19 učební, z toho v 17 sú kmeňové triedy, jedna je počítačová učebňa a jedna dielňa. Od roku 2003 je materská škola súčasťou základnej školy.

Základná škola s materskou školou poskytuje výchovu a vzdelávanie žiakom v rámci školského obvodu zo spádových obcí Kačanov, Markovce, Petrikovce, Oborín-Kucany. V školskom roku 2005/2006 má škola 305 žiakov v 17 triedach.

Škola má veľmi dobre spracovanú koncepciu rozvoja školy s jasnou víziou do budúcnosti. Zamieriava sa na **integráciu detí s poruchami učenia sa**, na výučbu cudzích jazykov od 1. ročníka, na podporu rozvoja počítačovej gramotnosti - výučbu informatiky, na prácu s nadanými žiakmi.

V škole sa realizujú projekty: Nech sa nám netúlajú, Malá rodinná škola, Počítače pre školy.

Súčasťou školy je aj telocvičňa, školská knižnica.

Odporúčania pre základné školy:

- vo vyučovacom procese využívať platné pedagogické dokumenty,
- vo výchovno-vzdelávacom procese zamerať pozornosť na oblasti – práca so žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia a slabo prospievajúcimi žiakmi,
- vytvárať podmienky pre integráciu detí so zdravotným a mentálnym postihnutím,
- zriaďovať špeciálne triedy pre žiakov s vývinovými poruchami učenia sa,
- vytvárať nulté ročníky,
- vniesť do výchovno-vzdelávacieho procesu výučbu IKT, cudzích jazykov, a tým si udržať a získať žiakov školy,
- zo strany pedagogických i nepedagogických zamestnancov venovať zvýšenú pozornosť žiakom, spoločne s výchovným poradcom informovať obec aj o najmenšom podozrení týrania, zanedbávania, šikanovania a zneužívania dieťaťa, hlavne zo sociálne slabších rodín,
- spolupracovať s príslušnou pedagogicko-psychologickou poradňou a špeciálnou poradňou a sprostredkovať prepojenie školy s odbornými inštitúciami pri zabezpečovaní úloh výchovného poradenstva,
- odbúravať neospravedlnené hodiny v dochádzke a problémových žiakov neodkladne riešiť v spolupráci s obcou, prípadne Okresného úradu práce a sociálnych vecí v Michalovciach,
- sústrediť pozornosť hlavne na najnutnejšie opravy škôl a tým predchádzať havarijným stavom,
- efektívnejšie využívať priestory budov,
- získavať iné finančné zdroje pre školu (fondy, nadácie, podnikateľské subjekty, rodičia, granty, 2% z dane...),
- zabezpečiť postupnú rekonštrukciu školských budov.

4.2 Materské školy

Predškolské zariadenia zabezpečujú systematickú výchovu detí od 2 do 6 rokov, dopĺňajú rodinnú výchovu o činnosti podporujúce všestranný rozvoj osobnosti jednotlivcov, vyrovnávajú rozdiely v úrovni socio-kultúrneho prostredia a vývoja detí a pripravujú ich tak na povinnú školskú dochádzku. Učiteľky materských škôl okrem toho plnia aj poradenskú výchovnú činnosť pre rodičov.

Predškolská výchova sa uskutočňuje podľa rámcového **Programu výchovy a vzdelávania v materských školách**, ktorý – okrem tradičných zložiek výchovy – je obohatený o samostatne vyčlenenú prosociálnu výchovu, integrovanú environmentálnu výchovu, výchovu k zdravému spôsobu života, o elementárne prvky spoločenskej výchovy, tvorivú dramatikú, prvky muzikoterapie a dbá o uplatňovanie princípov aktivity detí.

Cieľom výchovy a vzdelávania detí predškolského veku v materských školách je, aby z nich v súlade s individuálnymi osobitosťami vyrastali jedinci, ktorí sa budú harmonicky rozvíjať a dokážu:

- vážiť si seba aj iných,
- poznávať okolitý svet a chcieť sa učiť,
- rozhodovať sa na základe poznania a skúseností,
- samostatne, tvorivo a kriticky myslieť,

- spolupracovať a primerane komunikovať s rovesníkmi i dospelými,
- identifikovať problém a riešiť ho primeranými spôsobmi.

Vo výchovno-vzdelávacích činnostiach v predškolskom zariadení sa dôraz kladie na aktivitu dieťaťa. Dieťa nepreberá hotové poznatky, ale umožňuje sa mu získavať ich samostatne vlastnou aktivitou prostredníctvom uplatňovania zážitkového učenia.

Žiaducemu rozvoju predškolskej výchovy v súčasnosti bráni najmä pokles pôrodnosti, nezamestnanosť mladých rodičov, zvýšenie poplatkov za stravovanie detí v škole, príspevkov na materiálne vybavenie a prevádzku materských škôl. V dôsledku toho dochádza k úbytku zaškolených detí.

Materská škola pri ZŠ Tušická Nová Ves

Materská škola je situovaná na rozhraní obce Tušická Nová Ves a obce Tušice v účelovej budove v tesnej blízkosti ZŠ. V súčasnosti je 2-riedna, má zapísaných 36 detí zo spomínaných obcí. Areál školy je primerane zachovalý.

Koncepcia školy sa zameriava na **regionálnu výchovu** a v nadväznosti na koncepciu základnej školy sa zameriava aj na inovovanie výchovno-vyučovacieho procesu v škole smerom k deťom, k rozvoju ich osobnosti, na zavádzanie IKT do vyučovacieho procesu.

Materská škola má prepracovaný výchovno-vzdelávací program s prioritami zameranými na aplikáciu metodiky Krok za krokom. Spolupracuje so základnou školou na projektoch Otvorená škola, Škola podporujúca zdravie.

Materská škola Horovce

Materská škola sídli v staršej budove rodinného typu. V súčasnosti je 1-riedna, má zapísaných 14 detí. V materskej škole každým školským rokom ubúda detí. Školu navštevuje najnižší počet detí v porovnaní s ostatnými materskými školami SOČÚ v Trhovišti. Súčasťou školy je školská knižnica, školská jedáleň. Areál školy je primerane zachovalý.

Koncepcia školy sa zameriava na **environmentálnu výchovu**, na otvorenú školu v oblasti športu, na integráciu detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. Škola využíva metodiku Krok za krokom.

Materská škola Trhovište

Materská škola je v súčasnosti 1-riedna s počtom zapísaných detí 24. Škola je od roku 2004 presťahovaná do nových priestorov v budove Zdravotného strediska v Trhovišti. Areál školy je vplyvom pretrvávajúceho devastovania nedostatočne oplotený, čo je z hľadiska bezpečnosti detí nevyhovujúce. Súčasťou školy je školská knižnica.

Koncepcia rozvoja školy je zameraná na **optimalizáciu pohybového režimu s programom upevňovania fyzického a duševného zdravia detí, rozvíjania talentov v oblasti jazykovej a umeleckej**, na prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Škola je zapojená do projektu monitorovania zdravotného stavu orálneho zdravia a zdravotno-výchovné pôsobenie na detí predškolského veku.

Materská škola Moravany

Materská škola je v budove obecného úradu, má 1- triedu, v ktorej je zapísaných 22 detí. Súčasťou školy je školská knižnica a školská jedáleň. Areál školy sa prispôbil pre deti predškolského veku a prešiel stavebnými úpravami. V súčasnosti sa v obci realizuje výstavba novej budovy materskej školy.

Koncepcia rozvoja školy sa zameriava predovšetkým na **ekologickú výchovu**, na zdravý životný štýl. Škola využíva metodiku Krok za krokom.

Materská škola Pozdišovce

Materská škola je situovaná v centre obce. V súčasnosti je 1-triedna, má zapísaných 26 detí. Súčasťou školy je školská jedáleň a školská knižnica. Škola má pekný a účelný školský dvor s dostatočným vybavením.

Škola má dobre spracovanú koncepciu rozvoja školy, ktorá je zameraná na **regionálnu výchovu – na typ otvorenej školy a komunity, na zlepšenie spolupráce školy a rodiny**, na formovanie zdravého životného štýlu.

Materská škola Bánovce nad Ondavou

Materská škola je v súčasnosti 1-triedna, má zapísaných 25 detí. Súčasťou školy je školská jedáleň a školská knižnica. Škola je umiestnená v staršej budove rodinného typu. V rámci rekonštrukcie budovy sa podarilo vymeniť okná a plánujú sa ďalšie úpravy. Areál školy je primerane zachovalý.

Koncepcia školy sa zameriava **na zdravý životný štýl**, na uplatňovanie prvkov otvorenej školy a na výučbu cudzieho jazyka.

Materská škola Ložín

Materská škola je 1-triedna, má 20 zapísaných detí. Je umiestnená v budove rodinného typu. Súčasťou školy je školská jedáleň a školská knižnica.

Škola má v koncepcii rozvoja veľmi dobre prepracovaný výchovno-vzdelávací program s jasne stanovenými prioritami smerovania školy **na rozvoj pohybových schopností detí, športové aktivity**, na šírenie zdravej osvedy, dosahovanie zmien postojov k duševnej hygiene, k zdraviu, na zlepšenie spolupráce školy a rodiny.

Škola sa aktívne zapája do rôznych projektov. Je zapojená v sieti Škôl podporujúcich zdravie.

Materská škola Bracovce

Materská škola je umiestnená v budove obecného úradu. Areál školy sa prispôbil pre deti predškolského veku a prešiel stavebnými úpravami. V súčasnosti je škola 1-triedna, má 17 zapísaných detí. Súčasťou školy je školská knižnica.

Koncepcia rozvoja školy je zameraná **na zdravý životný štýl**, škola je zapojená do projektu Adamko hravo-zdravo.

Materská škola Falkušovce

Materská škola je v súčasnosti 1-triedna, má 22 zapísaných detí. Škola je umiestnená v budove rodinného typu, v ktorej má priestory aj obecný úrad. Areál školy je zachovalý. Súčasťou školy je školská jedáleň a školská knižnica.

Škola má spracovanú Konceptiu rozvoja školy, ktorá sa sústreďuje na typ ***otvorenej školy a komunity, na zlepšenie spolupráce školy a rodiny***.

Škola je zapojená do projektu Adamko hravo-zdravo.

Materská škola Markovce

Materská škola je umiestnená v budove rodinného typu. Súčasťou školy je školská knižnica a školská jedáleň. V súčasnosti je MŠ 1-triedna, má 20 zapísaných detí. V škole sa začala postupná rekonštrukcia budovy – výmena okien, vchodových dverí, výmena dlážky, maľba fasády,... . Areál školy je primerane veľký a zachovalý.

Koncepcia rozvoja školy je zameraná na typ ***otvorenej školy a komunity, na zlepšenie spolupráce školy a rodiny***, na uplatňovanie tradičných i netradičných foriem spolupráce s rodičmi, ich priamej účasti na pedagogickom procese, na prácu s deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Škola realizuje projekt PHARE, Adamko hravo-zdravo.

Materská škola pri základnej škole Malčice

Materská škola v súčasnosti je 1-triedna, má zapísaných 24 detí. Budovu školy, staršieho rodinného typu, postupne rekonštruujú – výmena vchodových dverí, maľba interiéru, výmena dlážky, obkladu, oprava fasády,... . Škola má pekný a účelný školský dvor s dostatočným vybavením. Súčasťou školy je školská knižnica.

Koncepcia školy sa zameriava na ***prácu s deťmi so sociálne znevýhodneného prostredia***, na environmentálnu výchovu a v nadväznosti na koncepciu základnej školy sa zameriava aj na integráciu detí s poruchami učenia sa, na výučbu cudzích jazykov, na prácu s nadanými žiakmi.

Materská škola realizuje projekt PHARE.

Odporúčania pre materské školy:

- inovovať obsah, metódy a formy práce s deťmi v materských školách,
- skvalitniť spoluprácu s rodičmi detí,
- podľa potreby zriaďovateľ a občanov obce zabezpečovať služby pre rodičov (dni otvorených dverí),
- alternatívne pristupovať pri výchovno-vzdelávacích procesoch,
- vychádzať v ústrety matkám na MD,
- integrovať do MŠ detí zo sociálne znevýhodneného prostredia,
- zabezpečiť logopéda pre všetky materské školy,
- sústrediť pozornosť hlavne na najnutnejšie opravy škôl a tým predchádzať havarijným stavom,
- efektívnejšie využívať priestory budov,

- získavať iné finančné zdroje pre školu (fondy, nadácie, podnikateľské subjekty, rodičia, granty, 2% z dane...),
- vo výchove a vzdelávaní dieťaťa akceptovať jeho základné práva, formovať základy mravnej výchovy v duchu demokracie, humanity a morálky, vzájomnej pomoci a ohľaduplnosti bez rozdielu národností a sociálneho postavenia. V pedagogickom prístupe klásť dôraz na rešpektovanie dieťaťa ako osobnosti, jeho práv, ale aj rozvíjanie zmyslu pre plnenie požiadaviek, formovanie pocitu osobnej zodpovednosti,
- zabezpečiť postupnú rekonštrukciu budov,
- zvyšovať zaškolenosť detí v predškolskom zariadení.

4.3 Školské kluby detí (ŠKD)

Výchovno–vzdelávacia činnosť školských klubov detí, ktoré sú zriadené pri ZŠ, je zameraná na uspokojovanie záujmov žiakov v čase mimo vyučovania. Činnosť ŠKD je usmerňovaná v zmysle vyhlášky MŠ SR č. 28/1995 Z. z. o školských kluboch detí v znení neskorších predpisov. Záujmová činnosť sa uskutočňuje pod vedením vychovávateľa alebo učiteľa.

Tabuľka 9

Prehľad školských klubov detí v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti k 15.09.2005

ŠKD	Počet odd.	Počet detí	Počet vychovávateľov
ZŠ Bracovce	1	20	1
ZŠ Trhovište	1	26	1
ZŠ Pozdišovce	1	20	1
ZŠ Tušická Nová Ves	1	26	1
SPOLU	4	92	4

Odporúčania: Zachovať tento spôsob starostlivosti o deti v čase mimo vyučovania s prehodnotením nákladovosti z pohľadu deti, personálneho zabezpečenia. V nadväznosti na činnosť asistentov učiteľa zaangažovať čo najviac detí z rodín z menej podnetného prostredia do pravidelnej dochádzky do ŠKD.

4.4 Zariadenia školského stravovania

V územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti s výnimkou ZŠ Laškovce má každá škola a školské zariadenie svoju školskú jedáleň s vlastnou prípravou obedov, z toho je Súkromná školská jedáleň pri ZŠ s MŠ v Malčiciach a od 1. 9. 2006 je rozhodnutím č. CD-2005-15697/31199-4:096 zaradená do siete škôl a školských zariadení SR aj Súkromná školská jedáleň pri ZŠ v Trhovišti.

Počet detí, ktoré chodia na obedy v školských jedálňach, klesá. Súvisí to s klesajúcim počtom detí, ale tento vývoj odráža najmä ekonomickú situáciu v rodinách.

Výsledná cena obeda pre žiakov však môže ostať nezmenená alebo sa len nepatrne zvýši, ak sa urobia racionalizačné opatrenia a systémové zmeny na zníženie prevádzkových nákladov spojených s prevádzkou ŠJ. Cenovo prístupné bude stravovanie aj pre rodiny v hmotnej núdzi a rodiny, ktorých príjem je najviac vo výške životného minima, nakoľko im štát od 1. 1. 2006

v súlade s výnosom MPSVaR č. 3749/2005-II/1 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MPSVaR prispieva sumou 26 Sk na hlavné jedlo a 6 Sk na doplnkové jedlo.

V súčasnej dobe je potrebné, aby stravovanie nevymizlo zo škôl, pretože sa v jedálni dieťa učí aj určitej kultúre stolovania a správnym stravovacím návykom. Školská jedáleň má jednoznačne aj výchovný aspekt a bolo by na škodu, keby táto funkcia išla v školách do útlmu, preto v rámci SOcÚ v Trhovišti bude veľkou snahou zabezpečiť stravovanie aj v ZŠ Laškovce.

Tabuľka 10

Ceny stravy na ZŠ a MŠ

Zariadenie	Druh stravy	Cena za jedlo
materská škola	Desiata	7,- Sk
	Obed	16,- Sk
	Olovrant	5,- Sk
	Zamestnanci	25,- Sk
základná škola	žiaci I. stupňa - obed	23,- sk
	žiaci II. stupňa - obed	25,- sk
	Zamestnanci	25,- sk

Odporúčania : Zariadenia školského stravovania ponechať v súčasnom stave s tým, aby sa využívali možnosti varenia pre „cudzích strávníkov“, prípadne iných aktivít prinášajúcich naplnenie príjmov. Možnosti vyradovania a zaradovania do siete škôl a školských zariadení súkromné školské jedálne, resp. iných ekonomickejších foriem prevádzky riešiť operatívne po dohodnutí podmienok so zriaďovateľom.

5 Rozvoj športu na školách

Šport je fenomén súčasnej spoločnosti a nachádza patričnú odozvu vo všetkých oblastiach nášho života. Jedným z cieľov projektu **Otvorená škola** je sprístupniť športové objekty škôl všetkým. Športoviská škôl musia ostať otvorené pre verejnosť aj počas prázdnin, čo sa niektoré školy snažia uplatňovať v posledných rokoch.

Šport zabezpečuje harmonický rozvoj mládeže, jej telesnú a psychickú zdatnosť a odolnosť, umožňuje emocionálne sa vyžiť, pomáha odstraňovať negatívne stránky súčasnej civilizácie. Stáva sa kompenzačným, stimulačným a motivačným komponentom každodenného úsilia značnej časti mladej generácie. Požiadavky kladené v rámci športovej prípravy resp. telesnej výchovy žiakov v ZŠ ale už aj MŠ treba veľmi citlivo zosúladiť s ich osobnými možnosťami a predpokladmi. Do hodín telesnej výchovy a športovania v školách je potrebné vniesť to, čo deti od športu očakávajú, čo pri športovaní prežívajú (radosť z pohybu, uvoľnenie, zábavu, nie iba stres, že dieťa nedokáže niečo zvládnuť ako ostatní žiaci).

Do oblasti športovania detí a mládeže zasahuje množstvo aktuálnych spoločenských problémov (nezamestnanosť, etnické konflikty, dezorientácia životných cieľov, drogy, násilie, kriminalita). Východisko z tejto situácie možno vidieť okrem iného aj v zdôrazňovaní pohybovej výchovy, účelného a kultúrneho využívania voľného času na športoviskách škôl. Šport pomáha zabezpečiť seberealizáciu mladých ľudí, pomôcť im nájsť vlastnú identitu. Je preto potrebné pokračovať v tradícii školských aktivít, či už tých doterajších /futbal, volejbal, atletika, vybíjaná, streľba,../, tak aj vytváraním podmienok pre iné /tenis, športové bojové umenia a pod./.

Odporúčania Zmodernizovať a dobudovať športoviská na školských dvoroch základných škôl a materských škôl (ako napr. futbalové ihriská, atletické dráhy, asfaltové plochy na Streetball, tenisové kurty a pod.). Zabezpečiť využiteľnosť športových areálov škôl mimo vyučovania a v čase prázdnin. Hľadať zdroje finančných prostriedkov z fondov, nadácií, od podnikateľských subjektov, z grantov a pod. na vybudovanie chýbajúcich telocviční pri Základnej škole s materskou školou v Tušickej Novej Vsi a pri základných školách v Laškovciach, v Pozdišovciach, v Markovciach.

6 Školský úrad v Trhovišti

V záujme kvalitného, racionálneho a efektívneho zabezpečovania výkonu prenesených úloh štátnej správy v oblasti výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach, v zmysle zákona NR SR č 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle ustanovenia § 20 zákona NR SR č 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov bol dňom 1. 9. 2004 rozhodnutím Krajského školského úradu v Košiciach zriadený Spoločný obecný úrad – Školský úrad v Trhovišti. Činnosť školského úradu odborne zabezpečuje zamestnanec, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady podľa § 7 zákona NR SR č 596/2003 Z.z..

V súlade so Smernicou č. 7/2004-E, ktorou sa určuje vzorová náplň činnosti obcí ako školských úradov a samosprávnych krajov zabezpečujúcich prenesený výkon štátnej správy na úseku školstva na orgány územnej samosprávy Školský úrad v Trhovišti vykonáva tieto činnosti:

a) výkon štátnej správy v druhom stupni vo veciach v ktorých v prvom stupni rozhodol riaditeľ základnej školy,

b) kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti výchovy a vzdelávania a v oblasti školského stravovania, s výnimkou kontroly vo vymedzenej oblasti štátnej školskej inšpekcie

- kontrolná činnosť so zameraním na dodržiavanie právnych noriem v riadení škôl a školských zariadení,
- metodické návštevy škôl a školských zariadení,
- účasť na kultúrno-spoločenských podujatiach, samosprávnych činnosti obcí a škôl,
- zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z uznesení vlády v oblasti zdravotnej, environmentálnej a ekologickej výchovy v školách a v školských zariadeniach a realizáciu projektov v tejto oblasti v školách a školských zariadeniach /napr. Národný program podpory zdravia - školy podporujúce zdravie/.

c) vydávanie organizačných pokynov pre riaditeľov škôl a školských zariadení, najmä organizačných pokynov na príslušný školský rok

- vydávanie organizačných pokynov, záverov a metodických usmernení,
- spracovanie metodických materiálov,
- príprava podkladov pre zriaďovateľskú a územnú pôsobnosť obcí,
- príprava podkladov pre riadiacu činnosť vedúcich zamestnancov škôl a školských zariadení,

d) poskytovanie odbornej a poradenskej činnosti školám a školským zariadeniam

- odborné konzultácie poskytované samospráve obcí, vedúcim zamestnancom škôl a školských zariadení,
- pravidelné pracovné stretnutia s aktuálnymi informáciami v oblasti školstva a školskej legislatívy,

- odborné prednášky pre školy a školské zariadenia v územnej pôsobnosti v spolupráci s KŠÚ v Košiciach, MPC v Prešove, ŠVS v Michalovciach a inými inštitúciami,
- ďalšie vzdelávanie pedagogických a ostatných zamestnancov,
- vypracováva analýzu potrieb a rozpracováva koncepciu ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov škôl a školských zariadení,
- jednotlivé formy ďalšieho vzdelávania v gescii Metodicko-pedagogického centra v Prešove a Školského výpočtového strediska v Michalovciach:
 - priebežné vzdelávanie pre MŠ, ZŠ, ZŠS, ŠKD,
 - IKT základné programy pre pedagógov a ostatných školských zamestnancov, PIRŠ projekt pre ZŠ,
 - Príprava vedúcich pedagogických zamestnancov pre ZŠ, MŠ.

Podnety a úlohy pre ďalšie obdobie:

oblasť riadenia

- systematické vzdelávanie riaditeľov - výkon štátnej správy, koncepcia riadiacej práce a vnútorné predpisy, mikroriadenie, vnútroškolská kontrola, právne vedomie, BOZP,
- záujmové vzdelávanie - krúžková činnosť, vzdelávacie poukazy,
- vedenie agendy pri zabezpečení personálneho obsadenia škôl,
- monitoring využívania pracovného času pedag. zamestnancami,
- pravidelné porady vedúcich zamestnancov škôl,
- realizácia projektov ŠÚ v Trhovišti,

metodika a poradenstvo

- koordinačnou formou podporovať účasť pedagogických zamestnancov v ďalšom vzdelávaní v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami - metodický deň pre učiteľov,
- metodické návštevy,
- stretnutia učiteľov - vzdelávacie akcie, športové turnaje,
- www - stránkou SOcÚ v Trhovišti,

oblasť samosprávy

- vedenie evidencie žiakov , ktorí si plnia povinnú školskú dochádzku,
- riešenie ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého, zanedbávanie starostlivosti o povinnú školskú dochádzku,
- vedenie agendy pri zabezpečení personálneho obsadenia škôl,
- rozpočet škôl - návrh, prerokovanie v zmysle legislatívy.

Školský úrad plnením svojich úloh bude vytvárať podmienky ku skvalitňovaniu výchovno-vzdelávacieho procesu a napĺňaniu predloženej koncepcie.

7 *Financovanie škôl a školských zariadení.*

Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení (v ďalšom texte len „zákon“) zásadne mení filozofiu financovania regionálneho školstva (*Pod pojmom „regionálne školstvo“ rozumieme základné školy, , základné umelecké školy a školské zariadenia*). Systém orientovaný na financovanie inštitúcií sa mení na systém preferujúci financovanie vzdelávania. Financovanie výkonové – na základe uskutočneného vzdelávacieho výkonu – sa mení na financovanie normatívne.

Ciele zákona

- **zaviesť spravodlivosť a transparentnosť do systému financovania regionálneho školstva,**
- **zacieliť systém financovania na žiaka (zákazníka – odberateľa vzdelávacích služieb),**
- **vytvoriť motivačné prostredie na racionálne riadenie škôl a školských zariadení ich zriaďovateľmi.**

Nový zákon motivuje školy, aby zmenili svoj vzťah k žiakom, aby začali považovať žiaka, študenta, rodiča za svojho odberateľa – zákazníka, aby sa snažili naplňovať jeho požiadavky na kvalitu vzdelávania. Spokojný rodič – spokojný zákazník ocení kvalitné výchovno-vzdelávacie služby. Nespokojný rodič má možnosť presunúť svoje dieťa na inú školu a spolu s ním presunie aj finančné prostriedky, ktorých nositeľom je jeho dieťa. Financovanie školy tak bude priamo ovplyvňované spokojnosťou rodičov jej žiakov. Nový zákon vytvorí vhodné podmienky a stabilitu pre zriaďovateľov, aby mohli prijímať racionalizačné opatrenia úmerné poklesu populačnej krivky a konkrétnym potrebám regiónu bez obavy, že sa im príspevok zo štátneho rozpočtu v ďalšom roku zmenší. Všetky „ušetrené“ finančné prostriedky pri racionalizácii zostanú „doma“ u zriaďovateľa, a tak bude mať možnosť tieto prostriedky použiť na realizáciu vlastnej školskej politiky.

Nariadenie vlády SR č. 662/2005 Z.z. „ktorým sa mení a dopĺňa Nariadenie vlády č. 2/2004 Z.z. , ktorý ustanovuje podrobnosti rozpisu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu pre základné školy.

Od 1.januára 2005 reforma verejnej správy prešla do ďalšej etapy - etapy **fiškálnej decentralizácie**. Cieľom bolo posilniť finančnú autonómiu územnej samosprávy, čo znamená, že rozhodnutia o verejných výdavkoch sa majú uskutočňovať na tej úrovni verejnej správy, ktorá je za zabezpečenie úlohy priamo zodpovedná. Finančná decentralizácia sa týka financovania originálnych kompetencií obcí a VÚC, ktoré už nie sú financované zo štátneho rozpočtu, ale z výnosu dane z príjmov fyzických osôb a finančné prostriedky sú rozdeľované a poukazované samospráve priamo z daňových úradov.

Boli prijaté právne normy, z ktorých sú z hľadiska regionálneho školstva najdôležitejšie:

- **zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve,**
- **nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samospráve.**

Zákon 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve, upravuje spôsob určenia, rozdeľovania a poukazovania výnosu dane obciam a VÚC. Z

výnosu dane vybranej daňovými úradmi **70,3 % sa poukáže obciam**. Kritéria prerozdelenia určuje NV SR č. 668/2004 Z.z.

Nariadenie vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy sa vypočíta a rozdelí takto:

- 23 % podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom na území obce,
- 32 % podľa počtu obyvateľov s trvalým pobytom na území obce prepočítaného veľkostným koeficientom obce,
- 40 % podľa počtu žiakov ZUŠ, školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti obce k 15. septembru predchádzajúceho roka, pričom každý žiak je prepočítaný koeficientom zariadenia,
- 5 % podľa počtu obyvateľov obce, ktorí dovŕšili vek 62 rokov.

7.1 Spôsob financovania originálnych kompetencií na úseku školstva

K originálnym kompetenciám obce patria základné umelecké školy, materské školy, školské kluby detí, centrá voľného času, zariadenia školského stravovania pre žiakov základných škôl a deti materských škôl.

Originálne kompetencie obcí sú od 1.1.2005 financované z ich vlastných príjmov, ktoré sú tvorené predovšetkým daňovými príjmami obcí, ďalej nedaňovými príjmami z vlastníctva, z prevodu vlastníctva majetku a činnosti samosprávy a jeho rozpočtových organizácii, výnosov z finančných prostriedkov, sankcii za porušenie finančnej disciplíny.

Z objemu finančných prostriedkov z výnosu dane, ktorú dostane obec, sa 40 % rozdeľuje jednotlivým obciam podľa počtu detí v materských školách a podľa počtu žiakov v ZUŠ a v školských zariadeniach. Každé dieťa a každý žiak sa započíta určitou váhou podľa toho, ktoré z uvedených zariadení navštevuje. **Váha žiaka je určená koeficientom /uvedené v prílohe č. 3 k nariadeniu vlády SR č. 668/2004 Z. z./, ktorý stanovuje, aký podiel z výnosu pripadá na žiaka.**

Tabuľka 11

Hodnoty koeficientov spolu

Index	Žiak/dieťa/ školského zariadenia	Koeficient zariadenia
3	Dieťa materskej školy vo veku do troch rokov 1)	61
4	Dieťa materskej školy vo veku od troch rokov	31
5	Žiak výchovno-vzdelávacieho zariadenia 2)	5
6	Potenciálny stravník- žiak základnej školy 3)	2

1) Za dieťa do troch rokov je považované dieťa, ktoré dovŕši vek troch rokov k 1. septembru kalendárneho roka.

2) Žiak výchovno-vzdelávacieho zariadenia je žiak školského klubu detí, centra voľného času podľa § 6 zákona č. 279/1993 Z.z. o školských zariadeniach.

3) Potenciálny stravník - žiak základnej školy v zriaďovateľskej pôsobnosti obce, alebo v zriaďovateľskej pôsobnosti iného zriaďovateľa so sídlom základnej školy iného zriaďovateľa na

území obce, ak má žiak iného zriaďovateľa možnosť stravovať sa v obecnom zariadení školského stravovania.

7.2 Spôsob financovania prenesených kompetencií na úseku školstva.

Prenesené kompetencie na úseku školstva sú určené zákonom č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve. Ide o kompetencie vo vzťahu k základným školám a stredným školám, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obce a samosprávnych krajov.

Prenesené kompetencie sú financované zo štátneho rozpočtu - z rozpočtovej kapitoly Ministerstva školstva SR v súlade s novelizovaným zákonom č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení a v súlade s novelizovaným nariadením vlády SR č. 2/2004 Z.z..

ZÁVER

Pri určovaní cieľov vzdelávania, spôsobov ich dosahovania a vzdelávacej politiky vôbec sme vychádzali zo zmien a trendov, ktoré vo vývoji spoločnosti (vedy, techniky, kultúry, výroby, ekonomiky) prebiehajú a ktoré sa predpokladajú. Ide najmä o tieto zmeny a trendy:

- Prechodom od industriálnej spoločnosti k informačnej, učiacej sa spoločnosti, rozhodujúcim zdrojom vývoja nie je kapitál, ale informácie. Rozhodujúce pre fungovanie informačnej spoločnosti je vzdelanie, ktoré má zabezpečiť, aby sa ľudia vedeli orientovať v prívale informácií, rozumeli im, vedeli ich používať a najmä ich vytvárať. Z uvedeného vyplýva, že je potrebné rozvíjať záujem žiakov a študentov o učenie, ich schopnosť racionálne sa učiť po celý život a pružne sa prispôbovať rýchle sa meniacim podmienkam života. Prechod k informačnej spoločnosti je predpokladom pre vytvorenie spoločnosti duchovnej a ľudskej.
- Explózia informácií vyvoláva protirečenie medzi obmedzenou kapacitou ľudskej pamäti absorbovať narastajúce informácie, ktoré sa navyše rýchlo menia a zastarávajú. Toto protirečenie je možné prekonať iba tak, že hlavným poslaním školy nebude odovzdávanie množstva informácií študujúcim. Absolventi si musia zo škôl odniesť aj trvalejšie hodnoty akými sú vedomosti. Trvalejšími hodnotami sú postoje, záujmy, motivácia, hodnotový systém, rozvinuté schopnosti (racionálne sa učiť, poznávať, tvoriť, komunikovať, atď.) a zručnosti (know-how).
- Škola prestáva byť hlavným zdrojom informácií a silne jej v tomto smere konkurujú oveľa atraktívnejšie médiá (televízia, video) a elektronické zdroje (osobné počítače, multimédiá, Internet a pod.). Pre školu z toho vyplýva potreba zmeny jej zamerania z tradičného odovzdávania vedomostí na osvojenie si metód vyhľadávania, spracovania a aplikácie informácií študujúcimi.
- Rýchle tempo inovácií v technológiách, najmä informačných (high-technology) podstatne zvyšuje produktivitu a kvalitu výroby. Súčasne redukuje požiadavky na nízкокvalifikované pracovné sily, sťažuje prognózovanie vývoja požiadaviek na vedomosti a zručnosti v jednotlivých povolaniach a spôsobuje, že príprava na povolanie zameraná na úzke špecializácie sa stáva neefektívnou. Celoživotné povolania v podstate odumierajú. Preto namiesto kvalifikačných požiadaviek určitého celoživotného povolania sa aktuálnejšou stáva celoživotná zamestnateľnosť. Príprava na povolanie by sa mala orientovať na všeobecné zručnosti a nie zručnosti špecifické. Zamestnávateľia v hospodársky vyspelých štátoch sveta prijímajú do zamestnania prednostne ľudí, ktorí majú vyššie vzdelanie, dobré základy jazykovej prípravy, matematiky, prírodných vied, informatiky, ktorí rozumejú technologickým procesom a ktorí vedia tvorivo, samostatne riešiť problémy, pracovať v tímoch, orientovať sa v explózii informácií, ktorí majú ochotu permanentne sa vzdelávať a ktorí sú adaptabilní. Značná časť mládeže opúšťa školy s vedomosťami, zručnosťami, schopnosťami, postojmi, ktoré nie sú dostatočne využiteľné na trhu práce a táto časť mládeže rozširuje rady nezamestnaných a frustrovaných občanov. Naznačuje to, že škola učí niečo iné, ako je potrebné pre kvalitný a tvorivý život.

V súlade s trendami v EÚ sa bude na základných školách vytvárať dvojúrovňový, participatívny model obsahu vzdelávania: štátne orgány určia národné kurikulum, ktoré bude obsahovať všeobecné ciele vzdelávania, kmeňové učivo, záväzné cieľové požiadavky na výkon

žiakov – štandardy, spôsoby overovania dosahovania štandardov a modelové vzdelávacie programy, ktoré konkretizujú rôzne možnosti, ako dosiahnuť štandardy.

Každá reforma so sebou prináša isté obavy. Preto sú dôvody, aby sa k nej pristupovalo veľmi citlivo a konalo premyslene. Zmeny sa však musia realizovať. Prechodom na normatívne financovanie na žiaka, zriaďovatelia a samotné školy a školské zariadenia, musia viac rozmyšľať, ako poskytovať rodičom a ich deťom kvalitnejšie služby, kde peniaze ušetriť a ako ich získať aj z iných zdrojov.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že návrh predloženej koncepcie je dôležitým počínom nielen z hľadiska sprístupnenia informácií o školstve v územnej pôsobnosti SOcÚ v Trhovišti, ale aj z hľadiska zabezpečenia a skvalitnenia súčasného školstva v prvom období veľkého transformačného pohybu v oblasti školstva.

Klesajúci trend demografického vývoja SOcÚ v Trhovišti sa začína negatívne prejavovať v počtoch zapísaných prvákov do základných škôl a v počtoch prijatých detí do predškolských zariadení. Prioritné budú tézy, aby boli školy a predškolské zariadenia z hľadiska výchovy a vzdelávania autonómne a mali možnosť okrem základných výchovno-vzdelávacích aktivít ponúkať aj doplnkové, mimoškolské, športové, kultúrne aktivity a doplnkové služby. Dôležitá je i väčšia interakcia medzi školou, školským zariadením a rodičmi. Otvorená škola by mala byť kultúrnym, športovým a spoločenským centrom obecnej komunity.

Koncepcia je dokument rámcový, predstavuje otvorený systém, ktorý je potrebné systematicky a sústavne dotvárať vo vzťahu k objektívnym potrebám škôl, predškolských a školských zariadení, k ekonomickým možnostiam zriaďovateľa a v dôsledku legislatívnych zmien.

